

grueles

Een uitgave van de stichting 'GRUELES' mei 2008, 28e jaargang nr. 2

grueles

Een uitgave van de stichting 'GRUELES' mei 2008, 28e jaargang nr. 2

Bij de voor- en titelpagina
Sint-Hubertusvaandel met drager Hub van de Weert.

Voorwoord

Denkt u ook nog wel eens aan uw kindertijd? Ik wel. Voetballen in het park, hûive achter in de straat of dagenlang in de weer zijn met de Playmobil. Ik zie dat (gelukkig) nog steeds bij de vele kinderen die bij ons in de straat 'baljoenen'. Veel is er aan die spelletjes niet veranderd, een spel wordt nu eenmaal gespeeld zoals het is. Vroeger werd het spel soms verstoord. Zo wilde mijn buurmeisje wel eens graag meespelen. Dan wilde ze bijvoorbeeld dat Barbie een hoofdrol kreeg op het piratenschip van de Playmobil. "Geleujentige, laot ôs toch mêt rös, moompel, knoëter, dat gëit toch neet, vëul te groet, knoëter, Barbie kënt gèi gewër of sabel vashawe, dedzjuu en moompel, hakkesjoon, pas neet op 't sjiëp, knoëter, moompel, gaank toch weg." (dachten we). "Jao, ès good." (zeiden we). Maar het spel was anders dan anders. En als dan op het schoolplein ook nog uitlekte dat jij buurmeisje met Barbie liet meespelen met de Playmobil was het helemaal kermis. Playmobil en Barbie, dat is zoiets als een tuut frit met kaviaar. Hadden we het buurmeisje maar gezegd waar het op stond. Of had het buurmeisje maar ingezien dat ze best mocht meedoen, als ze zich maar voor één keer aan onze spelregels hield. Zucht, vroeger...

Maar goed, we moeten broonke, het spel moet gespeeld worden. Op pinkstermaandag (fantastisch weer, een overvol kerkplein, het eerste kippenvelmoment – drie keer om de stang- al achter de rug) was het Ton Wetzels die de vogel afschoot. Na ereschoten van burgemeester, pastoor, koning en de majoor, was hij het die met het 85° schot de, al enige beurtten op kiepen hangende, vogel deed splijten. Johanna Buteijn (Segers) stak Ton de mei en werd onze nieuwe koningin. Koning en koningin, hartelijk gefeliciteerd. De vogel werd gebracht naar het Gemeenschaps-huis in 't Brook. Daar werden, na het drinken van het zeer welkome Koningsbier, drie plaatsen weggeschonken. Als eerste de plaats van biélemaan met zaag, uitgezet aan € 300,- en uiteindelijk aangenomen voor € 12.000,- door Jef Willems. Daarna werd de plaats van adjudant-vaandeldrager (onderofficiersplaats, drager van het Schuttenvaandel) eveneens aan € 300,- uitgezet. Frans Bernards verwierf de plaats voor € 4.750,-. De laatste weg te schenken plaats was die van Kapitein van de blauwe compagnie. Een plaats bij de uüvrighèid dus. Uitgezet aan € 500,- en na een 'hevige strijd' uiteindelijk voor € 16.000,- verworven door Piet Huveners. Heren, van harte gefeliciteerd met deze plaatsen.

Dit Gruelesnummer staat, hoe kan het ook anders, geheel in het teken van de Broonk. Nostalgische foto's, een dialectverhaal dat uit het leven is gegrepen, een stuk over de herkomst van de huidige vogelstang en in 'Kën d'r hön nog?' leest u over een markante biélemaan. Enfin, zorg dat de lopen van de geweren open zijn, dat de sabels blinken, dat de dröpkes koud zijn en dat de ventielen lopen. Maar vooral, geniet van het spel. De vierjaarlijkse veldslag staat weer voor de deur en dat zullen en willen we weten. Dao kënt gebëure oüch wat wêlt...

Vuurvaardig... Eins... LËS...

Maarten Heijnen

Ejndelik

Jan waor noé aachtwêntig en mog ejndelik mêt de broonk mêt oprêkke mêt de sjöttery. Hër haw zich opgegêve wie 'r aachtien wäor en haw al dry Groete Broonke langs de kaant gesjtaande. Dat haw 'm vëul pyng gedoën. Jan zaog eker jaor aw grenedeers langskoëme dy 'r neet kôs. Ién z'n èige daag hër dan waol 'ns: "Wienie sjeje dy 'ns oét?" Z'nne pa haw 'm oétgelaag dat dao manslûi bié wäore dy al mie es fiéftig jaor mêtlepe en dy hert vuur de sjöttery hawwe. Jan doeg dao niks mêt. Hër woûw zoe sjnel muügelik grinnedeer wërde. Noé haw 'r nog gelök gehad dat 'r zich tien jaor liéje vuur 't voëgelsjete haw opgegêve. Want drek nao de vergadering op Paosmaondig hawwe zich twêntig maan gemeld bié de sikkertäoris. Dy heel hër noe temênste ater zich. Oûch haw hër nog gedaach vuur tamboer te wërde meh dat vreug opsjoën laog 'm neet en 'r haw e ritmegeveul van 'nnen oëliefaant mêt twié leenkse han. Dat haw hër dus mer gaw oét z'nne kop gelaote. Ejnige wêke lieje zaog 't nog neet denao oét dat 't dis broonk lökke goûng, meh doerd at op Peensmaondig nao 't voëgelsjete dry vriégekoeëme plaatse toûwvallig aon grinnedeers waore weggesjoonke en de kuüning 'nne van de blaw kompie wäor, kaome veer gewërre vrié en wäor hër toch nog opgerope. Dat hër 't voëgelsjete es grinnedeer haw môtte misse magkde hëum noé neet mie zoe vëul oét. Jan kôs mêt en môs zich d'n däog nao 't voëgelsjete melle oonder ién de sjaol oe 'm gevraog woerd bié wat eng kompie of hër woûw koëme. Jan dè ién de verbeelding wäor dat daovuur geloët môs wërde, môs éffe naodeenke. Z'nne beste vreund waor bié de blaw, meh z'n twié awwer breurs wäore allebej roed. "Doeg mich mer 'n roej", zaog hër, "daan ês ma temênste van 'nnen hoûp gevreigel aof". 'nnen Awwere serzjaant-mejoor, dè 'nnen aandere rekrut 'nne zjakkoo aon 't passe wäor, zaog, terwyl 'r 'n ûigske knikde nao de sikkertäoris: "Dao kryst te sjpiét van menneke." Jan wis éffekes neet oe hër lore môs en goûng nao boéte. Mêt jas, zjakkoo, roej floûs en veraal ze gewër leep hër de kërker op. Z'n uniform laag hër ién z'nnen ôto en mêt 't gewër leep hër nao z'nne kaptéjn, dè hër bënne ién de sjaol al 'n haand gegêve haw. De kaptéjn waor zjus aon de geng mêt hiél gekomplisseerde "links-uit-de-flank" oefeninge en zaog Jan neet zoe gaw. Hër hoert de kaptéjn zegke: "Zjwiége, moûjle doot d'r mer

sjtrak bié de vrouw.” Pas nao ’n menuút of tien woërd hër Jan gewäor. “Ah, v’r kriége versjterking, mêt zoe’nne kël zal v’r d’n oorlog waol wënne”, zaag de kaptéjn.

De grinnedeers doge nog e sjöpke boëven drop mêt opmërkinge wie: “’nne nouwe filler” en “dat kos dich e tönneke”. Jan leet ’t mer uüver zich heen koëme en woërd doer de luit van de kompie ién ’nnen hook apäort gepak. Dao krèg hër de ieste eksersiésie oefeninge vuurgedoën. Dat veel ’m nog neet mêt. Hër haw gedaag dat dat veül gemêkeliker wäor. “t Lêste keteer moch Jan mêt z’n nouw kompie mêt mesjere. Nëve Jan leep ’nne grinnedeer dè tiëngen ’m zaag: “Vuural rechtsomkeer good oefene, want dat heb ste hil dèk nudig mêt de Broonk.” Roond de klok van nuüge woerd oétgesjejd en trok zoe oongevèr de gaanse kompie nao de kaffee van Bërke. Bërke sjtoûng ater ’t befèt en zaag tiënge Jan wie dè bënne kaom: “Dat kömp good oét. Ich heb zjus ’n nouw ton beer opgehôuwe. Ich heb ’ns gepreuf; ’t beer ês good.” ’nne Get gezatte roeje grinnedeer oét Riekelt zaag: “Bër moujl neet zoe vëul en sjöd ién, zoe kriég v’r dy ton noets lèg.” Jan kôs neet mie truk. Hër haw oüch nog de pech dat hër noe de ejnigste wäor dè nouw debié kaom en dus dy ton eleng môs betaole. “Bër”, zaag hër e bitsje gewichtig, want hër woüw zich neet laote kënne, “dan laot dy ton mer ’ns laansemkes koëme.” Alle roeje dy dao wäore en twie blawwe dy oüch mêt nao Bërke wäore koëme begôste te zyng: “Zoe ’nne roeje hebbe vuur nog noets gehad.” Bër haw vuur de sjpats ’n litersgläos voül beer laote loupe en gaof dat aon Jan. “Estebleef, ’t ieste ês vuur dich” zaag Bër, die oonder dat bedriëf al aon z’n twiede oét de ton wäor begôs. Jan zaag: “Gezondhèid allemaol”, en daach: “Ich huur debié.”

De kaptéjn van de roej sjpraok Jan aon en zaag ’m, zonder dat de aandere dat hoerte, dat de helf oét de kas van de roej betaold zoüw wërde. Dat wäor good nouts. ’t Woërd mêt de menuút gezelliger en drökker ién de kaffee van Bërke. Es ’t beer vuur niks ês hôf ste bliékbaar geng reklaam te mäoke.

De däog denao voélt Jan dat ’r grinnedeer wäor woerde. ’r Haw gelökkig vrié en daach: dat ês e good memeent vuur ’t gewër te sjore want ’t gewër dat ’r krège haw, haw ’n luep dy vuur te zegke zjus zoe roed wie z’n floûs wäor. Noé haw Fons, ’nne grinnedeer oét ’t brook hëum gezaag dats te ’t gaans gewër zonder sjroüvendriejer meh mêt ’t buüvenste sjtök iézer aon de luep oétreïn kôs hoële. Dat woüw hër waol ’ns oétperbere. ’t Klopden oüch nog. Bënne de kortste kiere laoge alle oonderdejele op ’n gezèt en begôs Jan te sjore mêt fién wäoterproof sjoorpepier dat ’m wäor aongeraoje doer dèzelfde Fons. Nao ’n gooj oor

kôs te ’t gewër, temênste de losse sjtökker, neet mie truk. Jan haw de luep zoe sjoen gesjoord dat ste dich driën sjiégele kôs. Her begôs wir alles iénèin te drieje meh wis neet wie dat môs en haw, wie hër mengde dat hër vërdig wäor, e päor sjroüve en e sjtök van ’t bënnewèrk uüver. De luep hoüng nog get los. Wie hër oüch perbeerde, hër krg ’t deenk neet mie good. ’t Ergste voond hër dat de sjoen gesjoorde luep nog toüw zaot. ’r Haw al van aal geperbeerd en al hiél dèk ién de luep gebloaze. Meh dao kaom geng loch oét z’nne nippel. Wat te doén? Hër kôs sjlèch de kaptéjn of de lutenaant goën belle. En vuur ’t aon ’nne roeje te vraoge dat zat hër gaw oét z’nne kop oét angs te wërde oétgelaach. Wie hër alle muügelikhèide op e ryke gezat haw blèf ’m geng aander oplossing uüver ês z’nne bête vreund Nik. Dè zoüw ’m waol wëlle helpe. Nik kaom en haw ’t gewër zoe iénein gezat. Dat wäor nog ’ns ’nne kammeraod. “Gëf mich dat teenk mêt”, zaag Nik, “daan mäok ich ’m bié mich oëpe oppe baanksjroûf en dan sjut ’t wir wie ién d’n tiéd van Napoleon.”

Wie de perséssie oét trok sjtoung Jan hiel good drop. Hër haw zich twie nouw witte breuk gegoüwe bié ’nne sjêldersweenkel op d’n Huügemerwëg en dao roej sjtriépe op laote zitte. Z’nne jas zaot ’m wie gegoëte en ze gewër haw hër bié Nik opgehaold. Wie de perséssie vertrok mêt de Chant des Anges oonder ién ’t duerp waor Jan de kuüning te riék. Hër sjtraolde es gëinen aandere. Bié ’t iéste hëlligerhûiske aon Matjeu Dassen lepe de roej en de blaw kompie doer, e gaans sjtök de Muülewëg op. Dao môs gelaoje wërde vuur ’n sjers. Jan ging iéfertig aon de geng en trok iés de laojstek oét ’t gewër. Vuur tot hër de polfer ién de luep sjödde bloos hër nog ’ns driën. Wat wäor dat noe? Niks, de luep zaot wir toüw. Wie kôs noe zoe get, Nik haw ze toch oëpe gemak. ’r Lorde nëve zich of hër niks verkierd doeg meh ’t wäor al te läot. Dao môs gesjoëte wërde. Sjtief van de zenewe waachde hër op ’t kommando van z’nne kaptéjn. Bié ’t kommando “Vuur” krèg hër sjevraoje oondanks dat z’n gewër neet gelaoje wäor. Wie hër ’t gewër haw aofgezat vroeg hër aon Fons, dè nëve ’m leep, wat aon de haand kôs ziën. Fons pakde ’t gewër, heel ’t op z’nne kop en sjtökde ’ns e päor kier fleenk op de grond. Nao e päor kiere vele get blaw pepiersjnipper oét de luep en e rölke blaw pepier. Jan rapde ’t op, rolde ’t pepërke oétreïn en zaog dat get drop gesjрэve sjtoûng. “Hél op lëze”, zaag ’nne nëve ’m. Jan, kôs waol doër de grond goën wie hër hél op loos:

Welkom ién de sjöttery!

D’nne bête vreund Nik, (vaan de blaw).

Frans van de Weerd

De oudste Limburgse schuttersfeesten

De 'zegepalmen' door Gronsveld behaald

De schutterij van Gronsveld gooide iets meer dan honderdvijftig jaar geleden tijdens de eerste Limburgse schuttersfeesten hoge ogen. Schutterij St.-Sebastianus, die er met de harmonie naartoe getogen was, wist maar liefst vier prijzen in de wacht te slepen en bracht op de weg terug nog een eerbetoon aan een hoogwaardigheidsbekleder. De schutterskoning schonk bovendien een zilveren schild, waarin de in Sittard behaalde prijzen vermeld werden. Over het tot stand komen en het verloop van de eerste schuttersfeesten in Limburg in 1856 en 1857, alsmede van de rol van schutterij St.-Sebastianus uit Gronsveld daarin, daarover handelt het navolgende artikel.

Schuttersfeesten

De schuttersfeesten zijn vandaag de dag de meest in het oog springende activiteiten van de Limburgse schutterijen. Buiten de lokale activiteiten in eigen dorp, zoals het koningsvogelschieten en begeleiden van festiviteiten en plechtigheden, is het schuttersfeest voor de (meeste) verenigingen bij uitstek de gelegenheid zich aan een breder publiek te presenteren. Echter, ondanks het feit dat het schutterswezen al vele eeuwen oud is, is het schuttersfeest in Limburg als zodanig 'slechts' 150 jaar oud. In de jaren 1856 en 1857 zijn in Sittard de eerste schuttersfeesten voor de geweer-schutterijen gehouden. De Sittardse feesten vormen daarmee de oorsprong van de huidige Limburgse schuttersfeesten. Gronsveld was van de partij.

Een noviteit

Hoewel er in de Middeleeuwen onder andere in de Zuidelijke Nederlanden onder de noemer 'landjuwelen' al schuttersfeesten gehouden werden, stierven deze festiviteiten een stille dood. De heropleving kwam pas halverwege de 19^e eeuw. Het handboogschutterswezen mocht zich in het tweede kwart van de 19^e eeuw in een grote belangstelling verheugen.

Het werd zelfs door koning Willem III gestimuleerd, die koninklijke handboogschutterswedstrijden op touw liet zetten. Ook in Sittard kwam een handboogschutterij tot stand, genaamd Amicitia. Tijdens een handboogschuttersconcoers in Roermond deden de Sittardse schutters inspiratie op om dit ook in Sittard op touw te zetten. Twee jaar later zetten ze een nieuwe stap door ditmaal niet een concoers voor handboogschutters, maar een voor geweer-schutterijen te organiseren. Een noviteit!

Schutterijen uit hun slaap wekken

Het schuttersfeest werd gehouden bij gelegenheid van de Sittardse Sint-Rosafeesten. Op zondag trok de processie en maandag was er kermis. Om negen uur 's morgens was al het roffelen van de tamboers te horen van de uit alle richtingen arriverende schutterijen. Tien schutterijen waren van de partij: Oirsbeek, Schinnen, Limbricht, Nieuwstadt, Holtum, Brunssum, Houthem, Broeksittard, Heerlerheide en Tuddern. Door de deelname van Tuddern uit het koninkrijk Pruisen kreeg de wedstrijd een internationaal karakter. Enkele delegaties die niet als schutterij herkenbaar waren, werden geweerd van deelname. Op de markt werden de commandanten apart geroepen, die met het organiserend comité het feestreglement doornamen en de volgorde bepaalden. De Sittardse organisatoren onder leiding van de burgemeester wilden vooral veel volk naar Sittard trekken – de gemeenteraad stelde 100 gulden subsidie beschikbaar – maar speelden ook met de gedachte om de glorierijke tijd van de schutterijen te doen herleven. Die kenden door de Franse tijd (1794-1815) een forse terugval en hadden in het begin van 19^e eeuw een armetierig bestaan met activiteiten die zich slechts tot de eigen gemeenschap beperkten. De Sittardse organisatoren beoogden de schutterijen uit 'hun diepe slaap' te halen.

Een vervolg in 1857

Het schuttersfeest had een zodanige indruk gemaakt, dat dit initiatief een jaar later op kermismaandag van de Sittardse Sint-Rosafeesten een vervolg kreeg. Wervende advertenties zorgden voor een grote belangstelling. Bij de commissie waren maar liefst 38 aanmeldingen binnengekomen uit verschillende plaatsen, ook uit Pruisen en België. Twee van die aanmeldingsbrieven zijn bewaard gebleven, namelijk die van kolonel Michaël Vanderheijden, die zijn schutterij St.-Sebastianus uit Eys aanmeldde. Hij reageerde op een bericht in 'den Landbouw' en richtte zijn schrijven van 15 juli 1857 aan 'den Heer President van de Commissie der Schutterijen te Sittard' om het voornemen van zijn schutterij naar Sittard

Gronsveld den 8 Augustus 1857

Het Edele Heer

De Heeren officieren der Broederschap
schutterij van Gronsveld, hebben de eer
UW G. bij deze te berispen, dat zij met
harmonie Schutterij en Harmonie der Luick
zullen komen bijzitten aan UW G. en
feest, en almen hooren de vryke
UW G. belieftelyk te verzochten, om de
willen berigten of wij gerustelyk met
onze gewapende Schutterij come met u
kunnen komen bijzitten, en of het noodig
zoude zijn, hiertoe aanvraag te doen aan
den Heer Commissaris des Konings.

In afwachting voublyen mij met
alle achting UW G. Dienaren

Samen de Heeren Officiere der
Schutterij. De Secretaris

C. H. Lousberg.

N.B.

te komen en de wedstrijden bij te wonen, bekend te maken. De ander was namens de 'Heeren officieren der schutterij' door secretaris Lousberg opgesteld, die op 8 augustus de komst van de schutterij en de harmonie van Gronsveld aankondigde, waarbij speciaal aandacht werd gevraagd 'ons te willen berigten of wij gerustelijk met onze gewapende schutterij uwe wedstrijden kunnen komen bijwonen, en of het noodig zoude zijn, hiertoe aanvraag te doen aan den Heer Commissaris des Konings'. Dat de post nog geen algemeen fenomeen was, blijkt uit het verzoek onder 'nota bene' om de retourpost vooral niet te richten aan briefschrijver, maar wel 'aan den Heer H. Schrijnemaekers, Gemeente Secretaris & tevens Keijzer der Schutterij te Gronsveld'.

Vroege start

Op kermismaandag 1 september 1857 werd om 8.00 uur gestart. Dit is vroeg als we bedenken dat diverse schutterijen een lange weg te gaan hadden om in Sittard te geraken, zeker die vanuit Gronsveld. Ze waren met karren en sommigen te voet al uren van tevoren naar de schuttersstad vertrokken. Aan de ingang van de stad werden de schutterijen ontvangen en van daaruit naar de Oude Markt geleid. In alle straten waren 'majesteitelijke broederschappen' te zien met wapperende vaandels en banieren voorafgegaan door een tamboer of zelfs een muziekkorps en met aan het hoofd de 'voorloper'. Er volgde een opstelling in carré, zodat de verenigingen aan alle kanten bewonderd konden worden. In de raadszaal werd met alle commandanten de optochtvolgorde geloot. Burgemeester Arnoldts sprak hen toe en spoorde ze aan tot handhaving van goede orde.

Schutterijen van heinde en verre

Het schuttersfeest in 1857 was zowel Maasoverschrijdend als internationaal, getuige de deelname van schutterijen uit Nederlands en Belgisch Limburg en het koninkrijk Pruisen. Maar liefst 35 schutterijen waren naar Sittard gekomen, waaronder alle tien de deelnemers van het jaar daarvoor. Drie verenigingen, waaronder Eys, hadden zich aangemeld, maar waren niet gekomen. De Nederlandse deelnemers waren: Bingelrade, Born, Broeksittard, Brunssum, Doenrade, Douvergenhout, Geleen (2), Grevenbicht met harmonie, Gronsveld met harmonie, Gulpen met zanggezelschap, Heerlerheide, Holtum, Houthem, Limbricht, Merkelbeek, Nieuwstadt, Oirsbeek, Puth, Schinnen, Schinveld, Simpelveld, Susteren (2), Valkenburg (2). Verder namen uit de Pruisische Zelfkant deel: Brebern, Gangelt, Geilenkirchen, Havert, Höngen, Tuddern, Waldfeucht, Wehr. Uit België nam Sint-Pieter Leuth deel. De schutterij en de harmonie uit Gronsveld hadden nummer zeventien geloot. Alle deelnemende verenigingen ontvingen een herinneringsmedaille.

Een legendarisch volksfeest

Vanaf de Markt trok de optocht door de straten van Sittard. Voorop marechaussees te paard, gevolgd door de organisatoren en de Sittardse harmonie, dan twaalf knapen met de kussens waarop de te winnen medailles gespeld waren, een toneelgezelschap, hellebaardiers, boogschutters en hierna de geweschutterijen. De stoet liet volgens een ooggetuige in de Franstalige krant Courier de la Meuse een 'onuitwisbare indruk' achter. Hij spreekt over 2.000 deelnemers, allen verschillende

gekleed, met trommels en fluiten, drapeaux en banieren. Hij laat ook de soms hoge leeftijd van de schutters niet onvermeld. Rond het middaguur start het vogelschieten. Een schutter van Oirsbeek schoot de kop eraf, legde beslag op de eerste prijs en won het erekruis. Terug in Oirsbeek liet hij samen met de generaal een zilveren herdenkingsschild vervaardigen. Zo bijzonder werden prijs en schuttersfeest toen al gevonden. Andere winnende schutters kwamen uit Valkenburg, Gulpen, Gangelt en Geilenkirchen. Het vogelschieten is dikwijls een kwestie van geluk. Geoefende schutters komen bij de echte schietwedstrijden aan bod. Tegenwoordig is dit het (verticale) schieten op de boelen. In 1857 werd de deelnemende schutters het (horizontale) schijfschieten als wedstrijd voorgeschoteld, dat ontleend was aan het handboogschieten, en dat werd gewonnen door Schinnen.

Euforie over de prijzen

De commissie had moeite om de prijzen voor de beste vendeliers en de vlugste voorlopers toe te kennen en gaf alle deelnemers een prijs of geldbedrag. Voorts vielen de harmonie van Grevenbicht en tamboer Keulen van Puth in de prijzen. Naast subjectieve wedstrijden zoals die van de beste vendelier, waren er ook objectieve wedstrijden, zoals die van de oudste schutters. De deelnemers die hiervoor in aanmerking wilden komen, dienden een geboortebewijs mee te brengen. Terwijl de 86-jarige Spee uit Leuth de oudste deelnemende schutter was, won de

Dit zijn twee van de gewonnen herinneringsmedailles die nu nog aan de kroon van het Sint-Hubertusvaandel hangen, zoals u op de omslag van dit nummer kunt zien.

83-jarige Toussaint Berger uit Simpelveld de prijs als oudste vaandeldrager. Beiden wisten papieren te overleggen die aantoonde wanneer ze geboren waren. De schutterijen van Gulpen, Houthem en Simpelveld kregen de eervolle vermelding: 'zeer loffelijk'. De avond werd besloten met 'charmante en talrijke' bals. De Junggesellenschutterij van Geilenkirchen koesterde zich die nacht in het gezelschap van de Sittardse dames en heren en nam pas om zeven uur de volgende ochtend afscheid van de gastvrije stad. Ze werd thuis met tromgeroffel en kamerschoten ontvangen.

Gronsveld verrast de gouverneur

De opsomming van de behaalde prijzen is niet compleet zonder de afzonderlijke vermelding van schutterij St.-Sebastianus Gronsveld. Behalve de herinneringsmedaille voor elke deelnemende schutterij, wist deze vereniging maar liefst vier medailles te winnen, te weten: een voor de meest omvangrijke schutterij, een voor het van het verst komende gezelschap, een voor de harmonie die de schutterij vergezelde, en een voor de beste organisatie. Zelfs de terugtocht van deze glorierijke vereniging naar Gronsveld werd een bijzonderheid. Er was namelijk vernomen dat de commissaris des Konings bij de Kruisberg van Meerssen verwacht werd, op zijn weg naar Maastricht. De schutterij, die nog in overwinning verkeerde, besloot hem een verrassing te bereiden. De harmonie en de schutterij stonden in linie langs de grote weg opgesteld om het provinciehoofd eer te bewijzen. Bij aankomst van de gouverneur roffelden de tamboers, de harmonie speelde het volkslied en twee andere vrolijke muziekstukken. Gouverneur Van der Does de Willebois stapte uit zijn rijtuig en begroette de schutters en muzikanten hartelijk. Hij onderhield zich enige minuten met de majoor en enkele andere leden van de schutterij, dankte hen en vervolgde zijn weg.

Zegepalmen op koningsschild

Momenteel kennen we de broederschap der schutterij van Gronsveld als een vereniging die om de vier jaar in vol ornaat (met maar liefs 170 geweerdragers) de grote Bronk viert. In 1857 was de vereniging dus present in Sittard en om het uitzonderlijke karakter, de gewonnen prijzen en de eervolle ontmoeting met de gouverneur vast te leggen, schonk de toenmalige koning Hub van den Boorn een zilveren koningsplaat. Deze plaat maakt nog steeds deel uit van het Gronsveldse koningszilver. De inscriptie luidt: 'Hubertus van den Boorn

Rex Sagittariorum Gronsveldensium anno obtentae palmae victoriae in magna concertatione Sittardiae MDCCLVII'. In vertaling: 'Hubertus van den Boorn, schutterskoning van Gronsveld, in het jaar van de behaalde zegepalmen in de wedkamp van Sittard 1857'.

Besluit

In de tweede helft van de 19^e eeuw waren de schuttersfeesten de katalysator, die het aloude schutterswezen een forse opleving bezorgden: rustende verenigingen werden heropgericht en nieuwe schutterijen ontstonden, de zware buks werd als wedstrijdwapen geïntroduceerd en uniformen van het leger werden overgenomen om uiting te geven aan groepsgevoel en het weerbare karakter, waar koning Willem III in zijn oproep voor weerbaarheidverenigingen destijds aan refereerde. In het kader hiervan werden tijdens de schuttersfeesten schietwedstrijden en oefeningen in het hanteren van wapens gepropageerd (de exercitie). De vermaardheid van het schuttersfeest en het internationale karakter van het Oud-Limburgs Schuttersfeest voor de buksschutters in de beide Limburgen hebben in 2006 zelfs tot het bezoek van koningin Beatrix en kroonprins Filip geleid.

drs. Luc Wolters
Historie Present
Simpelveld

Zilveren penning uit 1768 voor de schutterij van Gronsveld

Tijdens de algemene ledenvergadering van de schutterij op 24 maart 2008 kon majoor Jan Hayen melding maken van een belangrijke aanwinst voor de schutterij. Graaf Hans Veit zu Toerring Jettenbach in München, die al in 2001 aan de schutterij een zilveren zegelstempel uit de 18^e eeuw met het wapen van de graven van Toerring-Gronsveld had geschonken, vereerde de vereniging wederom met een waardevolle gift, ditmaal een onlangs door hem verworven zilveren gedenkpenning uit 1768. Het stuk was, met onderstaande brief, enkele weken eerder in München opgehaald door Gilles Jaspars en ondergetekende. De tekst van de (vertaalde) brief die de majoor in de vergadering voorlas, luidde aldus:

München, 17 januari 2008

Zeer geachte heer Majoor,

Graag zou ik deze gedenkpenning van Maximiliaan Emanuel, graaf van Toerring, aan de Koninklijke Schutterij van Gronsveld willen schenken. Max Emanuel trouwde in 1746 met zijn eerste vrouw, Maria Josepha van Arberg, de erfdochter van Gronsveld. Door dit huwelijk is het graafschap Gronsveld aan onze familie gekomen.

De kunsthistorische beschrijving van de penning heb ik bijgevoegd. De voorkant heeft als beeldenaar het portret van Max Emanuel, de achterzijde laat het wapen van de familie Toerring zien in combinatie met het wapen van Gronsveld.

Ik beschouw het als een eer en genoeg deze penning aan de koninklijke schutterij St. Sebastianus van Gronsveld te doen toekomen.

Ik verzoek u mijn groeten aan alle leden van de schutterij te doen toekomen.

Met vriendelijke groet,

Hans Veit, graaf Toerring Jettenbach

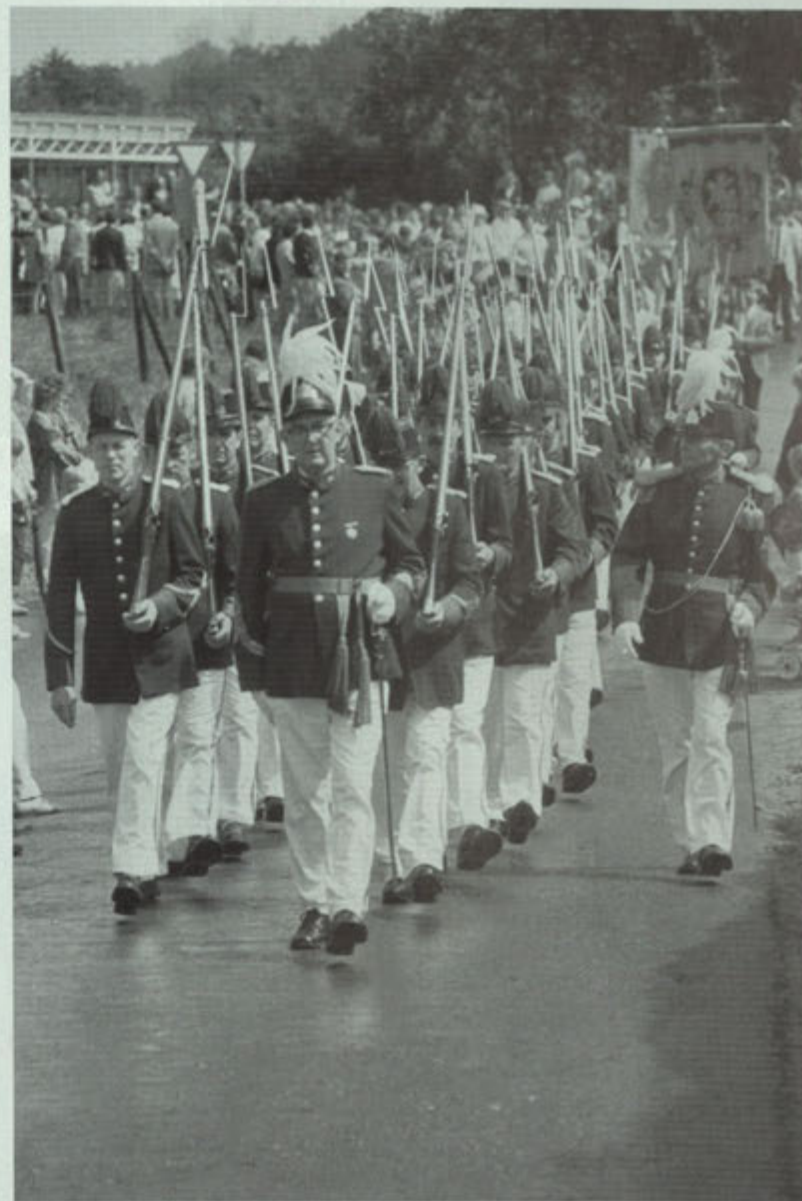
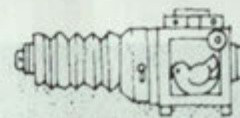

Ter toelichting kan worden vermeld dat de penning in 1768 is vervaardigd door Franz Andreas Schega (1711-1787). Deze was vanaf 1738 werkzaam in München en genoot grote bekendheid wegens zijn stempels en portretmedailles van vooraanstaande tijdgenoten. Hij geldt als een belangrijk medailleur en stempelsnijder uit Zuid-Duitsland en wordt als een kunstenaar van Europees formaat beschouwd. Dit vakmanschap valt ook duidelijk af te zien aan de kwaliteit van de penning die de schutterij thans heeft verworven.

Van de penning zijn drie exemplaren bekend. Eén is in grafelijk bezit in München. M.J. Wolters, auteur van het in 1854 verschenen werkje *Recherches sur l'Ancien Comté de Gronsveld* vermeldt een tweede exemplaar, dat zich destijds in de verzameling Ridder de Jonge in Brussel bevond. Wolters geeft ook een tekening van de voor- en achterzijde. Het derde exemplaar is dan nu door graaf Hans Veit aan de schutterij geschonken.

De penning past precies bij de andere objecten van de schutterij die aan de familie Toerring herinneren: het geborduurde wapen op het vaandel, de door graaf Maximilaan August zu Toerring-Gutenzell in 1828 geschonken schuttenbeker en de zilveren lakstempel uit de 18e eeuw.

Jacques van Rensch

1984. Grote Bronk, de roej.

1956 Grote Bronk. V.l.n.r. Leo Frambach, Joop van Engelen.

1972 Grote Bronk. Jeugdkoning Lèimsjtraot Jos Bastin

1964 Grote Bronk. Steenstraat. V.l.n.r. Zjir Segers, Koning Piet Verdeuzel-donk, Lewie Bernards, Bèr Dassen, Zjèun Bouchoms.

1968 Broonkdiënsdigemuerge. Staand v.l.n.r. Bèr Houben, Jo Bouchoms, Dré Wolfs, Jeanne Gorissen, Frans Dassen, Zjir Goessens, Wil Reintjens, Fred Doensen. Zittend v.l.n.r. Math van de Weerd, John van de Weerd.

1951. Schoolreisje naar Schiphol.

Staan v.l.n.r. Thérèse Braeken, Nétta Damzo, nicht van Juf Pliuymen, Alice Wolfs (Jaspars), Annie Martin (Spronck), Gidla Dassen (Heijnen), Ini Dassen (Vaessens), Juffrouw Pliuymen, Jeanne Jaspars (van de Berg), Meijfrouw Bouchoms, Irene Goessen (Gerritsen), Eilly Soudant (Vincken), Meneer Rosier, Mia Schrijnemaekers, Mevrouw Rosier, Toos Willigers (van de Weerdt), Loeke Dodemont, Miets Starren, Nétteke Jennissen (Pieters), Annie Cruts (Dassen), Mia Martin, Annie Wolfs, Rina van de Weerdt (Hayen), Wis Hollanders (Clairbois), ???, Jeanne Damzo (Doyen), Fien Kevers (van de Weerdt), Madelène Roosen (van Baal), Marieke van den Boom (Goessens), Alice van Baal (Pleumeekers), Alphonsine Lacroix Zittend v.l.n.r. Marie Thérèse Smeets, Marieke In de Braek, ???, Tila Heijnen (Koekkeikoren), Fieke Frederiks, Loes Dassen (Hake), Maddy Janssen (Sijstermans), Jeanne Gorissen (Huynen), Gislaine Reintjens, Jeanne Hollanders, Zus Reintjens, Mia Theunissen, Odille Bessems (van den Boom), Mieke Dodemont, Berta Doyen (Nelissen), Sophie Loyens, Martha Mares, Els Doensen.

Geziën

Het mooie van restauraties van oude panden is toch wel, dat, hoe modern je het ook wil maken, altijd wel iets van de oude luister blijft bestaan. Zo ook bij onze vorige achterom of beter gezegd binnenplaats, Rijksweg 95B. De voormalige schuur is omgebouwd tot een prachtige moderne woning maar de oude sfeer is gebleven.

De eigenaren zijn Marc Smeets en Saskia Stessen, die er sinds 9 februari 2006 samen met hun kinderen Timo, Sam en Kay wonen.

In het voorjaar van 2003 ontmoetten Marc en Saskia elkaar. In 2004 gingen ze in Eijsden samenwonen en maakten ze plannen om de schuur in Gronsveld te verbouwen. Binnen een jaar hadden ze er een verrassend mooie woning van gemaakt.

In september 2007 trouwden Marc en Saskia. De "koer" was net op tijd klaar zodat het hele gezelschap hen hier die dag kon bewonderen.

Marc kocht dit pand in 1999 van zijn moeder Sonja. Zij had dit huis, samen met haar man Loe, gekocht van Lambert Damzo. Deze had hier een werkplaats waar hij deuren, ramen en kozijnen maakte. Daarvoor was het een groentezaak die gerund werd door Jan en Annemie van Caldenborgh. Zij kochten deze zaak van Nic Dassen en Rina Scheurs die hier een zelfbedieningszaak exploiteerden.

De ouders van Rina dreven hier, samen met hun dochters, al een zelfbedieningszaak: de Végé. Op de voorpagina van ons Bronknummer van 2004 staat een mooie foto van deze winkel. De familie Schreurs had het pand gekocht van Kléuske Bergmans en zijn vrouw Trüij Roosen.

Tijdens het opschuren van de muur op de binnenplaats kwamen er de contouren van een deur en een klein raam tevoorschijn. Waarschijnlijk vormde het pand ooit een geheel met het pand Rijksweg 97 (familie Van de Weerdt). Van de voormalige raamopening is een nis gemaakt waarin een Gerardusbeeld staat. Alleen tijdens de Bronkdagen maakt het plaats voor het beeldje van de Grenedeer. De twee gewelfde kelders zijn bewaard gebleven.

Aan bovenstaande binnenplaats is ook keihard gewerkt. Weet u waar dit is?

Sjef Caris

Van Voëgelsjtang tot Tête de Veau.

Uit deze titel is duidelijk dat dit artikel iets te maken heeft met de "Groete Broonk", voor de sectie Natuur altijd een moeilijk onderwerp.

Onze huidige vogelstang is geplaatst in 1984. Ik heb hem in 1982 gezaagd in een bos bij Vlodrop, in het Mijweggebied. Niet dat deze plaats zo bijzonder is maar het was de enige plek waar ik wist dat lariksen stonden die voldeden aan de afmetingen. Vooral de verhouding tussen lengte en dikte van de stam is van belang om hem gemakkelijk pasklaar te kunnen maken tussen de stalen steunen. Na enig zoeken vond ik een boom met een lengte van 24 meter en een vrij geringe diameter aan de onderkant van 30 tot 35 cm die ook nog recht genoeg was. Hij zou iets langer mee moeten gaan dan zijn voorganger. Die had het namelijk maar vier grote bronken volgehouden en was ten onder gegaan aan houtrot in de kern. Het was ook om die reden dat ik voorgesteld had om een lariks te kiezen. Het kernhout van de lariks (ook wel lork genoemd) is het meest duurzame naaldhout van Europa. Lariks is geschikt voor veel toepassingen, van kozijnen tot heipalen en zelfs scheepsmasten. Een beetje lariks zou dan toch ook gebruikt moeten kunnen worden als voëgelsjtang. Tot nu toe zonder enig probleem!

De lariks dankt zijn naam aan de plaats waar hij door de Romeinen het eerst werd gezien, namelijk Larignum in de Alpen. De Europese lariks heeft in het Latijn het achtervoegsel "decidua", wat bladverliezend betekent.

In Nederland zijn op vrij grote schaal lariksen aangeplant. Het betreft voornamelijk de Japanse en Europese of een kruising van beide. Onze huidige voëgelsjtang is een Japanse lariks. Met enige goede zorg en een flinke kan "karbelenejum" zou hij nog de nodige grote bronken mee moeten kunnen gaan.

En wat heeft dit verhaal nu met tête de veau te maken, zult u zich afvragen. Het antwoord is simpel: helemaal niets! Behalve misschien dat in veel gezinnen met de Broonk tête de veau gegeten wordt.

Ik word al geruime tijd "bökkig" gemaakt voor mijn beproefde recept, oorspronkelijk geërfd van mijn moeder, later door mezelf bewerkt en enigszins verfijnd. Het geheim zit hem in het trekken van een sterke en smaakvolle bouillon (fond) op basis van kalfsbotten.

Ingrediënten voor de fond (ongeveer, het komt niet op een onsje meer of minder):

1 kg kalfsbotten, ½ kg soepvlees, 1 kg prei, ½ kg uien, ½ knolselderij, ½ kg wortelen, 3 laurierbladeren en 8 kruidnagels, takje tijm (eventueel gedroogde tijm), enkele steeltjes peterselie en een klein handje vol gekneusde zwarte peperkorrels en 2 bouillonblokjes.

Werkwijze: snij de groenten grof, zet ze even aan in een beetje olijfolie, voeg 5 à 6 liter koud water, de kalfsbotten en de overige ingrediënten toe. Tegen de kook aan brengen en goed afschuimen. Minimaal 8 uur laten trekken. Eventueel water toevoegen als de bouillon te ver inkookt. Ingrediënten verwijderen, de fond zeven en, door een van te voren nat gemaakte doek, passeren. Hierna rustig laten indampen tot niet meer dan 2 a 3 liter fond over is.

Ingrediënten tête de veau:

1 ½ kg kalfsvlees (moeder deed meestal ¾ kg varkensham en ¾ kg kalfsrollade), ¼ kg kalfsgehakt, ¼ kg champignons, ½ kg gesnipperde uien, ½ pakje boter, ¼ kg bloem en 1 groot en 1 klein potje tomatenpuree van goede kwaliteit.

Werkwijze: Kook het vlees gaar in de fond in ca. 2 uur. Laat het vlees afkoelen en snij het in kleine stukjes.

Maak kleine gehaktballetjes van het gehakt en kook ze gaar (± 15 min). Borstel de champignons en snij ze grof. Kook ze gaar (± 8 min) in een beetje fond en bewaar dit vocht!

Smelt de boter in een grote pan en zet hierin de gesnipperde uien aan. Voeg de tomatenpuree toe en laat deze even meegaren (ontzuren). Voeg al roerend zoveel bloem toe totdat een gladde roux wordt verkregen. Voeg beetje bij beetje de afgekoelde fond toe en blijf goed roeren. Voeg op het laatst ook het champignonnat toe en laat de ragout enkele minuten zachtjes koken. Voeg alle kleingesneden ingrediënten toe en maak af met peper en zout.

Serveren met gekookte eieren, zure augurken, een pistolet of een snee roggebrood.

Smakelijk!

Piet Huveners

Hoe noemen we het Ommetje?

Vanaf het eerste moment dat de sectie Natuur met de creatie van "het Ommetje" aan de slag ging, hebben we het de werktitel "Creëer een belevenis tussen Gronsveld-Rijckholt en Savelsbos" meegegeven.

Inmiddels heeft de samenwerking met Staatsbosbeheer, Gemeente Eijsden en Waterschap Limburg ertoe geleid dat we met de inrichting van de wandelroute zijn begonnen. Voor een groot deel is de route al goed te belopen. Aangenaam verrast zijn we door de vele positieve reacties die we nu al krijgen. Wat opvalt is, dat de wandeling in de volksmond al "het Ommetje" wordt genoemd. Niet echt een 'Groéselts woord'.

Daarom gaan we voor deze wandeling op zoek naar een betere bena-

ming en dagen u uit hier eens over na te denken. Weet dat de wandeling u niet alleen door de natuur voert maar ook Rijckholt en Gronsveld aandoet.

Hebt u een helder moment en schiet u een welluidende naam voor deze wandeling te binnen, aarzel dan niet en reageer! Bel 043-4082868 of mail aan hub.reumers@kpnplanet.nl.

Wordt uw vondst gekozen, dan wacht u eeuwige roem en een leuke verrassing.

Sectie Natuur

Streekmuseum

Groéte Broonk

Gronsveld maakt zich op voor de Grote Bronk. Zoals al in ons vorige artikel gemeld, is de koninginnewagen in gereedheid gebracht. De wagen is gecontroleerd, gepoetst, hier en daar geverfd en de remmen zijn verbeterd. Onze nieuwe koningin zal met haar hofdames kunnen uitkijken naar een veilig en hopelijk onvergetelijk Koningmeisteken.

Wat maog 't ziën?

Op de vraag wat het voorwerp uit ons vorige artikel is, reageerden Robert Doyen en Theo Huveners. Beiden herkenden het voorwerp als een zadeltas, die voor het zadel werd gehangen. Volgens Theo werden deze tassen door de Franse cavalerie gebruikt om daarin waardevolle zaken op te bergen. Theo heeft zelf ook zo een tas.

Nieuwe aanwinsten

Van Jean Goessens (van de "sikkertäoris"), Rijksweg 151, ontvingen wij een oude koperen rugsproeier. Hij is vóór de oorlog gekocht door de vader van Jean. De sproeier is nogal zwaar, maar helemaal in orde. Van

onze plaatselijke koekjesfabriek Nora ontvingen wij een oude kar. Twee zaken vielen op. De kar bleek een kipmechanisme te hebben en dat maakt de kar, die zeker 100 jaar oud is, heel bijzonder. De bak was echter achterstevoren gemonteerd, zodat het kipmechanisme niet functioneerde. De kar wordt in de oorspronkelijke staat hersteld en zal eerst-daags deel uitmaken van onze collectie.

Raadsel

Voor het nieuwe raadsel zoeken we weer een Gronsveldse zegswijze waarin het volgende voorwerp voorkomt. Oplossingen kunnen gestuurd worden aan Frans van de Weerd, Rijksweg 153, 6247 AD in Gronsveld of gemaïld naar fransvandeweerd@home.nl.

De winnaar mag iemand blij maken met een jaarabonnement op ons periodiek.

Sectie Streekmuseum

Van aal en nog get

Onlangs kwamen we in het bezit van bijgaande foto. De sectie Historie kreeg het verzoek om te achterhalen bij welke gelegenheid deze foto gemaakt werd.

De eerste indruk is: de schutterij op de Rijksweg gefotografeerd.

Bij nadere bestudering van de foto blijkt dit niet te kloppen:

- Op de foto staan zestien geüniformeerden te paard, terwijl er in de schutterij maar vijf bereden plaatsen zijn;
- De uniformen zijn niet die van de schutterij want de broeken zijn te donker;
- Er staan geen grenedeers (geweerdragers) op.

Wat we wel zien:

- Het huis van de familie Wackers (nu de woning van Pol en Gerda Bisschhof) staat er nog niet, dus de foto moet van voor 1913 zijn.
- De huizen zijn versierd met vlaggen met "wèsj". Er zijn verder geen versieringen die aan de Bronk doen denken.
- Het gemeentehuis (nu de woningen van de families Simons en Van Baal) is versierd met grote bloemenslingers.
- Er staan dames op, die een koor lijken te vormen, terwijl in die tijd een dameskoor in Gronsveld nog niet bestond.
- Links achter staat een paard met koets en koetsier.
- In het midden-achter staat een ruiter die een vaandel draagt dat lijkt op dat van de Harmonie; ook zijn hier en daar personen met instrumenten te zien.
- De meeste mannen hebben een sigaar in de hand, wat toch lijkt te duiden op een feestelijke gebeurtenis.
- Voor deze foto is geposeerd en ze is vanuit een hoge positie genomen.
- Zowel de burgemeester als de pastoor ontbreken.

Wat echter het meest opvalt:

- Van alle personen die we tot nu geraadpleegd hebben, heeft niemand ook maar een persoon op de foto herkend, we komen niet verder dan: "Dat kôs waol èine van ... ziên."

Om toch het mysterie van deze geheimzinnige foto te achterhalen is iedere hulp welkom. Reacties naar de redactie of naar:

Frans Bernards, Rijksweg 99, 6247 AC Gronsveld, tel.: 043-4083110

E-mail: f_bernards@hotmail.com.

De foto staat ook op onze website: www.grueles.nl en in de bibliotheek hangt een vergroting ervan.

Frans Bernards

Kên d'r hön nog

Fer van Geelke (Schrijnemaekers)

Ferdinandus (Fer) Schrijnemaekers werd geboren in Rijkholt op 18 december 1915. Hij was het negende van de 13 kinderen van Michaël (Geelke) Theodorus Hubertus Schrijnemaekers en Anna (Ansje) Maria Hubertina Kempener (van de Kem). Zijn ouderlijk huis tegenover de kerk in Rijkholt had zijn vader, Geelke, zelf gebouwd. Naast boerderij was het ook nog café en levensmiddelenwinkel. Met hard werken, ook van de kinderen, lukte het in deze economisch slechte jaren toch een zekere mate van welvaart te bereiken. Alles ging goed tot in 1932 het hele gezin werd getroffen door de zeer besmettelijke ziekte tyfus. De meeste kinderen herstelden na enkele weken, maar Geelke, nog geen 52 jaar oud en zijn zoon Michel van 16 jaar, stierven in het ziekenhuis van Maastricht. Ansje overleefde de ziekte maar werd nooit meer de oude. Van de sterke vrouw die zij altijd was geweest bleef niet veel meer over en ze overleed drie en een half jaar later, haar kinderen ontredderd achterlatend. Enkele van deze kinderen waren intussen getrouwd of uit huis gegaan. Pierre en Fer woonden en werkten bij hun zwager Johan

Fer.

Jeanne.

Crijns die getrouwd was met hun oudste zus Marie. Crijns had aan de Rijksweg in Rijckholt een winkel in levensmiddelen. Naast de gebruikelijke kruidenierswaren had hij echter ook nog een uitgebreid assortiment aan o.a. reinigingsmiddelen, verven, bestrijdingsmiddelen, kunstmest, klompen, bezems en last but not least petroleum, toen nog een onbelangrijk product, alleen gebruikt voor de olielamp (kéngkê) en het kookstelletje. Toch werd hier de kiem gelegd voor een gouden toekomst. In 1936 besloten Fer en Pierre een eigen zaak te beginnen en ze vestigden zich in Gronsveld, thans Rijksweg 19. Het was een boerderij met een woonhuis, een flinke schuur en binnenplaats. Hun samenwerking werd een groot succes maar dat ging niet van zelf. In de beginjaren gingen ze met de fiets de boer op om hun waar door heel Zuid-Limburg aan de man te brengen. Aan het einde van de week werden de bestellingen klaar gemaakt en met paard en kar bezorgd. Naast de artikelen die ze vroeger bij hun zwager verkochten, leverden ze nu ook zelfgemaakte verf en vloeibare teer in emmers. Deze teer werd alleen in Zuid-Limburg gebruikt en wel om de onderkant van de met mergel gebouwde huizen te beschermen tegen opspattend regenwater. Petroleum en intussen ook flessen gas werden steeds belangrijker. In 1939 kwam op de binnenplaats van hun boerderij de eerste (met de hand bediende) benzinepomp van

1940. Achter in de tuin.

ons dorp. Fer trouwde op 5 oktober 1938 met Johanna (Jeanne) Maria Geelen, geboren in Heer op 13 oktober 1913. Ze gingen wonen in het huis bij het bedrijf. Hier werden ook hun zeven kinderen geboren. Pierre (1939), Jo (1941, overleden 1941), Mia (1942), Harrie (1947), Michel (1949), Tonnie (1950) en Marleen (1952). Heel mooie jaren werden hier beleefd.

Dat gold voor Jeanne en Fer maar zeker ook voor de kinderen. De prettige contacten die ze hier hadden met al hun burens, vooral ook met de familie van Geel Dassen, hun overburens, droegen daar aan bij. Lief en leed werden gedeeld. Terwijl de kinderen bij Geel Dassen op de boerderij vertoefden en hielpen met aardappels rapen, aardbeien plukken of het vee verzorgen, bakte Jeanne een grote taart voor bij de gezamenlijke koffie van vier uur. In 1952 kwam een einde aan deze periode. De boerderij aan de Rijksweg was intussen te klein geworden voor hun snel

1940. Fer met Pierre, onder aan de Kampweg, hoek Mgr. Willigersstraat.

1942. Mia in de gestroomlijnde kinderwagen tussen de antieke staldeuren van Geel Dassen.

1944. Op de binnenplaats bij Geel Dassen. V.l.n.r. Mia, Jeanne, te paard Marie Dassen, Pierre, Fer.

1949. Na de kersenpluk bij Geel Dassen. Achter v.l.n.r. Frans Dassen, Annie Dassen, Mie Dassen, Michel, Geel Dassen, Anna Dassen. Voor v.l.n.r. Harrie, Pierre, Mart Huls (Banholt), Mia.

Aardappelen rapen. V.l.n.r. Marie Dassen, Anna Dassen, Mia, Annie Dassen, Michel, Frans Dassen, Tonny, Harrie.

1950. V.I.n.r. Michel, Mia, Pierre. In de kar Liesje Waber en Harrie.

1955. Op weg naar Lourdes met de Opel Admiraal. V.I.n.r. ???, Elly Schrijnemaekers, Maj Schrijnemaekers-Goessens, Pierre sr., Fer.

groeïende handel. Aan het stationsplein in Gronsveld was volop ruimte om te bouwen. Het snel groeiende wagenpark, de opslag van honderden gasflessen en olievaten moesten onderdak vinden. Jarenlang werd er gebouwd en uitgebreid. Voor de poort kwamen een aantal benzine-, diesel- en gaspompen. Fer was met zijn gezin verhuisd naar Stationsstraat 40 met uitzicht op de bedrijfsgebouwen, het wagenpark en de pompen. Stookolie nam steeds meer de plaats in van kolen. Eerst voor de oliehaard maar later ook voor de steeds populairder wordende centrale verwarming. Er was immers nog geen aardgas. Ook het gemotoriseerd verkeer nam nu enorm toe. Met hun eigen vrachtauto's en tankauto's haalden ze olie en gas daar waar ze de hoogste kortingen kregen. De gebroeders Schrijnemaekers waren echte vrije jongens. Nooit werden ze afhankelijk van een oliemaatschappij. In de jaren tachtig leverden ze met grote tankauto's van 15.000 liter aan tankstations, boeren en andere bedrijven door heel Limburg. Kortom, Pierre en Fer hadden in vrij korte tijd een zeer bloeiend bedrijf opgebouwd. Toch had Fer ook nog een andere passie en dat was de schutterij. Reeds als kind was hij hierdoor

1950. V.I.n.r. Els Heijnen, Tila Heijnen, David Heijnen, Mia, Frans Heijnen, Pierre. Voor Liesje Waber, Harrie.

1955. Terras café Des Bons Amis. Fer met drie van zijn zonen. V.l.n.r. Michel, Harrie, Fer, Tonny.

ge fascineerd. Vooral de biélemannen vond hij geweldig. In 1956 verwierf hij de functie van commandant der biélemannen voor 450 gulden, een aanzienlijke som in die tijd. Met veel overtuiging, trots, maar vooral met heel veel plezier, bekleedde hij deze functie ruim 30 jaar. Toen zijn gezondheid hem in de steek begon te laten was hij trots en ook blij dat zijn zoon Pierre zijn plaats in de schutterij overnam.

Naast zijn drukke werkzaamheden vond hij toch nog tijd om het verenigingsleven in ons dorp te steunen. Hij was jarenlang bij thuiswedstrijden de vaste grensrechter van het roemruchte RK SCG, de voetbalclub waarvan zijn broer en compagnon voorzitter was. Ook was hij mede-oprichter en jarenlang bestuurslid van de supportersclub van onze harmonie.

1956. Majoor Bèr Reintjens, Burgemeester Emile Smeets, Zjéf van Caldenborgh, Zjir Doyen, Fer, Frans Dassen, Frans van de Weerd, Drik Bouchoms.

1956. V.l.n.r. Zjir Doyen, Drik Bouchoms, Frans Dassen, Haj Spronck, Fer.

1957. Oprichting supportersclub van de Harmonie. Achter v.l.n.r. Chêl Aarts, Zjêf Curvers, Bêr Houten, Bêr Haquier. Voor v.l.n.r. Fred Doensen, Fer, Zjengske Kenis.

De vakanties met het hele gezin gingen toen vooral naar Duitsland en Oostenrijk. Ook ging hij met o.a. broer Pierre en echtgenote naar Lourdes. Jeanne steunde en stimuleerde hem in al zijn activiteiten. Zij was een geweldige vrouw en moeder: energiek, vrolijk en doortastend. Zij hield ook van een goed glas Beaujolais en van uitgaan. Jeanne kon goed koken. Als jong meisje ging ze in dienst bij Kamstein, een gegoede familie in Maastricht. Toen deze familie na enkele jaren naar Arnhem verhuisde, gingen de kokkin en Jeanne mee. Na enkele jaren kwam Jeanne terug als volleerde kokkin. Van haar werkgeefster kreeg ze een getuigschrift mee waarin ze werd geprezen om haar 'netheid, betrouwbaarheid en vlijt'. Het verzamelen van tinnen en vooral koperen potjes en pannetjes waren een andere hobby van Jeanne. Soms vond ze iets langs de weg of tussen een hoop rommel, maar na een avond krabben, schuren en poetsen, bleek ze toch weer iets origineels te hebben gevonden.

Seizoen 1957/58: RK SCG Kampioen. Achter v.l.n.r. Fer, Haj Goessens, Eugène Bessems, Louis van Geleen, Laur Doyen, Willy Dupont, Van Haasten (trainer). Midden v.l.n.r. Charel Waber, Hub Wolfs, Jean Indebraek. Voor v.l.n.r. Gérard Doyen, Smeets (keeper), Math Doyen, Zjêf van de Boom.

Uiteindelijk had ze een verzameling van meer dan honderd, vooral koperen, voorwerpen. Het koperpoetsen werd op het laatst zo een klus, dat Jeanne dat niet meer alleen aan kon. Om de twee maanden kwamen nu alle kinderen op een donderdagavond bij haar op bezoek om samen alles te poetsen. Na afloop werd er dan in het café nog een aardig glaasje gedronken. Hierdoor werd het gezamenlijk koperpoetsen een gezellig familietreffen.

Maar ook mooie sprookjes blijven niet duren. Na een kortstondige ziekte overleed Jeanne in april 1984, Fer en de kinderen in een grote leegte achterlatend. Fer overleed acht jaar later op 9 februari 1992.

Wallie van de Weerd

Copyright Stichting Gueles.

Secretariaat: Rijksweg 92, 6247 AK Gronsveld. tel. 043 - 4082880. Internet: www.gueles.nl

Abonnementen-administratie: Brikkenoven 1, 6247 BG Gronsveld. tel. 043 - 4083288.

U kunt zich abonneren op ons tijdschrift door € 12 over te maken op Rabobank rek.nr.

11.75.15.000 of Postbank 25 35 375 t.n.v. Stichting Gueles. Losse nummers € 4,-.

